

Vägledarkalendariet 5. marts 2020

Karrierevejledning af nyankomne borgere – udfordringer og perspektiver

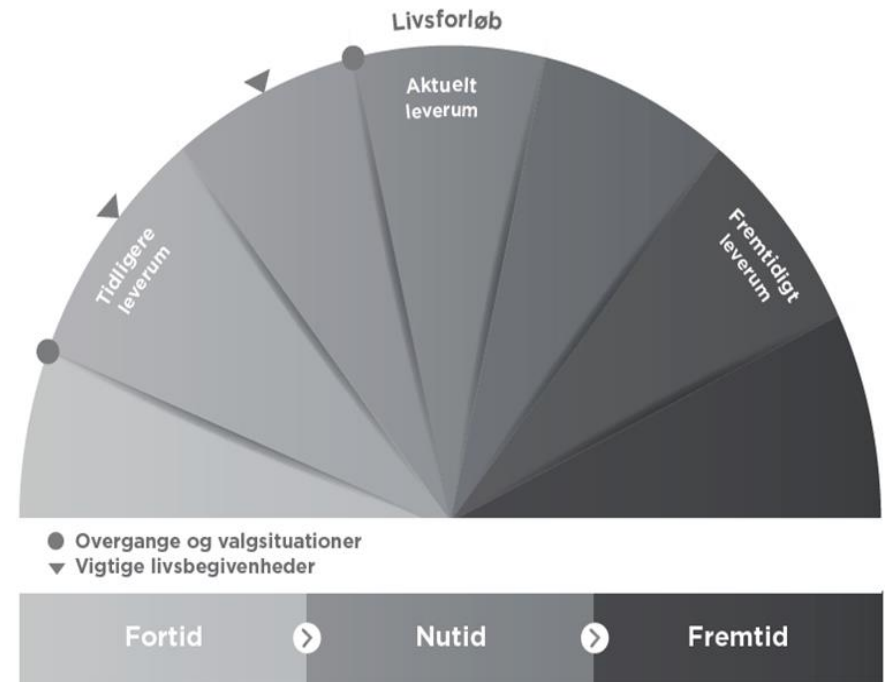
- *Livsforløb og tidligere erfaringer*
- *Leverum og kontekst*
- *Fremtidsforestillinger og personlige mål*

Generelle udfordringer

- Samfundsforandringer og et nyt globalt 'landskab'
  - › Politiske, økonomiske og strukturelle forandringer - påvirker alle livssfærer (uddannelse, arbejde, liv)
  - › Fokus på fleksibilitet, tilpasning og livslang læring
- Migrations- og flygtningeudfordringer
  - › Skaber pres og spændinger - 'dem' og 'os'
- Nyankomne borgere har samme udfordringer som alle andre, men skal samtidig håndtere det at:
  - › Befinde sig i en ny samfundsmæssig/kulturel kontekst
  - › Forstå sig selv og sine muligheder i den nye kontekst (egne forudsætninger, krav og forventninger)

Overgange og valgsituationer

- Det er særligt personer i overgangsfaser der kan have behov for vejledning
- Både individuelle og kontekstuelle forhold kan påvirke menneskers karriereforløb
- Valgsituationer er unikke og valgets 'indhold' er forskelligt
- Karrierevalg er vævet ind i andre livsvalg!

Hvad har påvirket dine valg?

- refleksionsøvelse

- Tegn **din livsbue** på et stykke papir og markér på denne, de **overgange** der har været i dit livsforløb.
  - › Uddannelse, arbejde, familie, fritid
- Vælg én af dine tidligere overgange, fx mellem forskellige arbejdspladser, job eller uddannelsesniveauer. Hvordan så dit **leverum** ud på det tidspunkt?
  - › Hvilken **valgsituation** var du i?
  - › Hvad havde betydning for det/de valg du traf?
  - › **Individuelle og kontekstuelle forhold** - fx livsroller, interesser, værdier, barrierer og muligheder.

Livsforløb og erfaringer

- Kontekstuelle forhold der kan påvirke personers livsforløb, fx:
  - › Socioøkonomiske og kulturelle rammebetingelser
  - › Muligheden for at tilegne sig viden og færdigheder
  - › Valg- og handlemuligheder i et livsforløb (uddannelse, arbejde, liv)
- Individuelle forhold der kan påvirke personers livsforløb, fx:
  - › Livsroller og kritiske livsbegivenheder (prioriteringer)
  - › Personlige udviklingsopgaver der kan vanskeliggøre transitioner (fx konflikt mellem kerneroller)
  - › Ressourcer, muligheder og barrierer

Leverum og kontekst

- Miljøet bidrager til personers unikke karrierehistorie
  - › Den sociale niche udgør en specifik **mulighedsstruktur** der kan indsnævre personens valgperspektiv
  - › En begrænset menu af læringstilbud kan gøre det svært at opnå tilstrækkeligt grundlag for at vælge
- Det individuelle leverum udgør en ramme for personlige udviklingsopgaver
  - › Personens unikke **livsstruktur** og roller kan påvirke deres engagement i 'arbejdsrollen'
  - › Personen kan have andre presserende livsopgaver der kræver opmærksomhed (rollekonflikter)
  - › Valgsituationer og overgange opleves forskelligt

Leverum og valgperspektiv

-refleksionsøvelse

- Hvordan ser dit aktuelle leverum ud?
  - › Livsstruktur, roller og aktiviteter (selvvalgte?)
  - › Interesser og prioriteringer
  - › Ressourcer, muligheder og barrierer
- Hvad kunne påvirke dine valg og præstationer?

Overgangsvejledning - perspektiver

- Temaer i karrierevejledning (hvad og hvorfor?)
  - › Fokus i forskellige karriereteorier
  - › Emner der kan indgå i vejledningssamtaler
- Organisering af vejledningen (hvordan og hvornår?)
  - › Faser og trin i vejledningsforløb
  - › Vejledningsmetoder og teknikker
- Temaer og faser i vejledningsforløb
  - › **Afdækning** af vejledningsbehov
  - › **Udvidelse** af perspektivet
  - › **Konkretisering** af karrierevalg
  - › **Implementering** af karrierevalg

Afdækning af vejledningsbehov

- Overgange og valgsituationer
  - › Selvvalgte eller påtvungne forandringer i livsstruktur – der opstår et ‘gab’
- Leverum og kontekst
  - › Fysiske, mentale og sociale verden
  - › Mulighedsstrukturer/social niche
- Livsforløb, roller og udviklingsopgaver
  - › Rolleinteraktioner og prioriteringer
- Parathed til at vælge – Karrieremodenhed
  - › Ressourcer til at håndtere opgaver knyttet til karrierevalgets kompleksitet

Udvidelse af perspektivet

- Miljøpåvirkninger og tidligere læringserfaringer
  - › Fravalg, afgrænsninger og kompromisser
- Socialiseringsprocesser bidrager til udvikling af..
  - › generaliserede opfattelser af sig selv og omverdenen
  - › interesser, værdier og prioriteringer
- Mulighedsstrukturer og barrierer for implementering af karrierevalg
  - › Tilgængelige alternativer, rolle-interaktioner og social accept
- Kompetenceafklaring integreret i vejledningen
  - › Støtte til at identificere mulige kompetencer

At forstå sig selv og sine muligheder

- Personens **opfattelser af erhverv**
  - › Stereotype opfattelser af job og deres udøvere
  - › Tilgængeligheden i forskellige erhverv – forestillede og reelle muligheder og barrierer
- Personens **opfattelser af sig selv**
  - › Selvopfattelser og tro på egen formåen/self-efficacy
  - › Generaliserede antagelser om hvad man kan
- Personens **opfattelser af karriereveje**
  - › Mulige veje til et ønsket mål (fx, uddannelsestilbud)
  - › Muligheder og begrænsninger

Konkretisering af karrierevalget

- Resultatforventninger og motivation
  - › Hvad personen ønsker at opnå, gennem sine valg
- Fremtidsforestillinger og personlige mål
  - › Det liv personen ønsker at leve
  - › Værdier, intentioner og tro på egen formåen
- At prioritere og balancere livsroller
  - › Gennemgående livstemaer og personlige projekter
- At specificere karrierevalget
  - › Forbinde fortid, nutid og fremtid

Den biografiske tilgang

- **Kompetenceafklaring**
  - › Identifikation – validering – akkreditering
- **Afklaring af værdier, interesser og mål**
  - › Sammenhæng mellem ønsker, ressourcer og muligheder
- **At forbinde fortid, nutid og fremtid**

Implementering af karrierevalg

- Baggrunden for valget
  - › Direkte eller indirekte valgpres/begrænsede valgmuligheder
  - › Ikke fået tilstrækkelig hjælp til at konkretisere et valg mellem flere alternativer
  - › Urealistiske forventninger til sig selv, eller til det valgte alternativ
- Vedholdenhed – eller frafald?
  - › Manglende tro på egen formåen eller uklare mål
  - › Ophører med at tro på, at det de gør kan lede til et ønsket mål

KARRIÄRVÄGLEDNING

Teman och
metoder

Lisbeth Højdal

bokus
Adlibris